

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМ. В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНА ЮРИДИЧНА БІБЛІОТЕКА

УКРАЇНА У ФОКУСІ ІНОЗЕМНИХ ЗМІ

Лютий 2019

**УКРАЇНА У ФОКУСІ
ІНОЗЕМНИХ ЗМІ:
РЕФЕРАТИВНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД**

Лютий 2019

Інформаційно-аналітичний бюлетень
на базі оперативних матеріалів

Засновники:

Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського
Національна юридична бібліотека

Виконавці проєкту:

Т. Полтавець (відповідальна за випуск),
А. Березельський (інфографіка),
О. Карашук, І. Соболева,
В. Вакульчук

ЗМІСТ

**УКРАЇНА У ФОКУСІ ІНОЗЕМНИХ ЗМІ
(1–15 лютого 2019)..... 3**

Україна у фокусі іноЗМІ: висновки 13

**УКРАЇНА У ФОКУСІ ІНОЗЕМНИХ ЗМІ
(16–28 лютого 2019)..... 14**

Україна у фокусі іноЗМІ: висновки 23

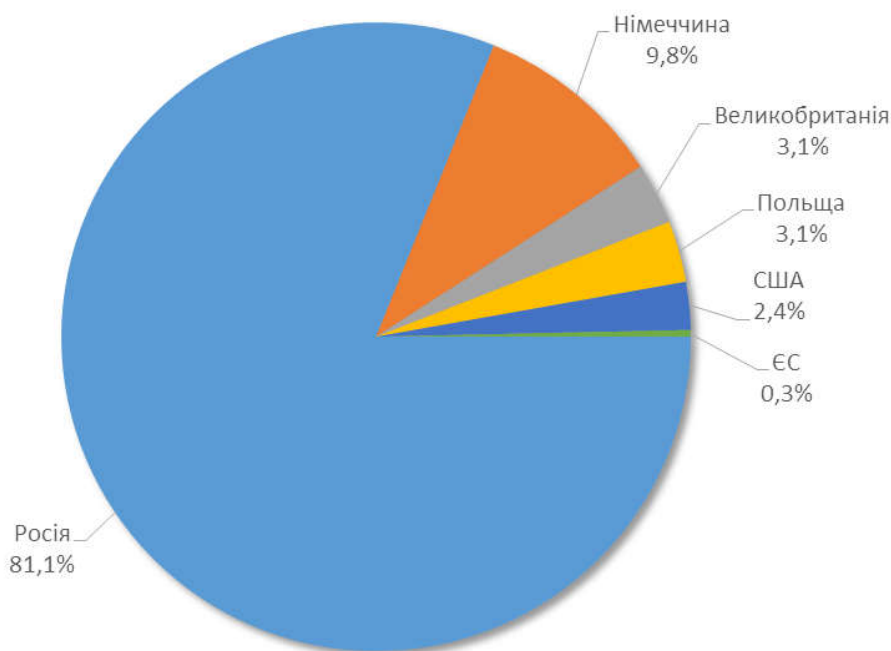
Передрук – тільки з дозволу редакції

З повнотекстовою версією видання можна
ознайомитись на сайті
Центру досліджень соціальних комунікацій
nbuviar.gov.ua

УКРАЇНА У ФОКУСІ ІНОЗЕМНИХ ЗМІ (1–15 лютого 2019)

Протягом оглядового періоду, з 1.02 по 15.02.2019 р., опрацьовано 34 сайти іноземних ЗМІ, зокрема 21 сайт західних ЗМІ та 13 – російських. Загалом проаналізовано 285 інформаційних повідомлень зарубіжних інтернет-ЗМІ, у яких висвітлювалися події, пов'язані із ситуацією в Україні. Загальна характеристика відібраних для аналізу матеріалів за цей період становить 232 повідомлення, опублікованих російськими ЗМІ та 54 – західними ЗМІ, що у відсотковому відношенні становить 81,1% та 18,9 % відповідно.

Співвідношення кількості публікацій по країнам

Аналіз інформаційного поля, який став можливим завдяки введеним тематичним тегам, сформульованим ще до початку ручного відбору матеріалів, продемонстрував, що найбільш згадуваними в першій половині лютого були теми, що стосувалися політичної ситуації в Україні, зокрема виборів Президента. Проблеми реєстрації кандидатів на посаду Президента активно висвітлювали російські ЗМІ, які як інформували про претендентів, так і критикували, у деяких випадках – маніпулювали такою інформацією. Західні ЗМІ менш активно розглядали ці питання, без особливого зацікавлення та емоційності і мали суто інформативну тональність.

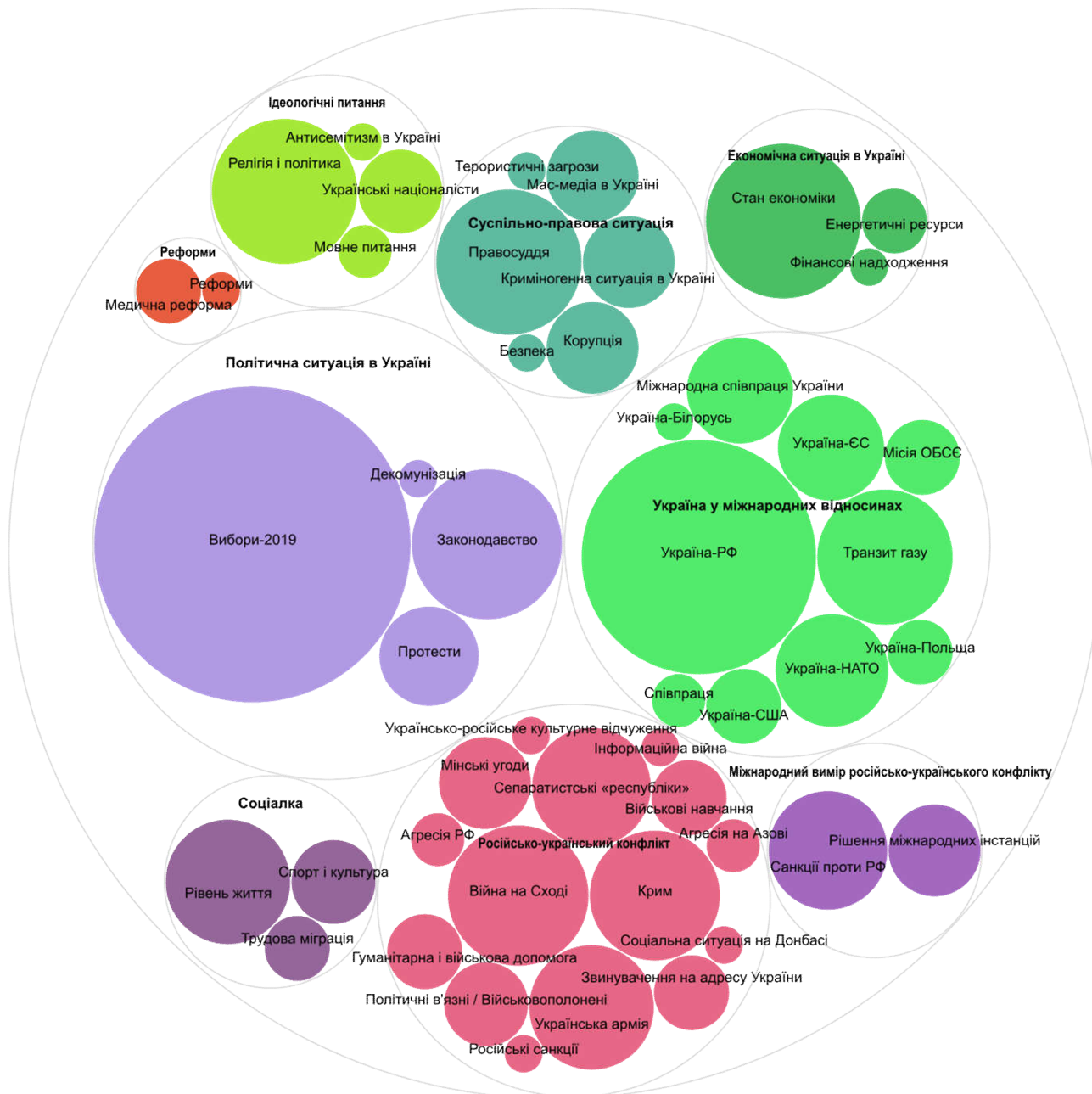
Ідеологічні питання, які отримали високий показник згадуваності у попередній період, демонструють спадаючу тенденцію.

Міжнародна співпраця та міжнародні відносини України з іншими державами є не манш згадуваними та актуальними у досліджуваній період. Питання можливого вступу України в НАТО гостро обговорювалися російськими засобами масової інформації. Відношення України з Європейським Союзом також доволі часто ставали об'єктом уваги російськими ЗМІ. Водночас, економічна та культурна співпраця України з іншими державами більш важлива для західних ЗМІ і має високий показник згадуваності.

Питання транзиту газу, а також магістрального газопроводу з Росії в Німеччину через Україну «Північний потік-2» активніше обговорюються західними ЗМІ.

Проблеми російсько-української неоголошеної війни залишаються стабільно актуальними і часто обговорюваними в аналізованих іноЗМІ. Деескалація збройного конфлікту на Сході України та Мінські угоди жодного разу не згадувалися західними ЗМІ у цей період. Вони також не обговорювали проблем непідконтрольних територій України, тобто «сепаратистських» республік. Можна констатувати, що інтерес до проблем війни на Сході для західних інтернет-ЗМІ втрачається і залишатиметься поза межами обговорення до того часу, поки цей конфлікт не стане очевидною загрозою для самих західних держав, ідеться насамперед про «стару» Європу, або буде безпосередньо негативно впливати на економічний розвиток цих держав. Показник згадуваності виміру російсько-українського конфлікту іншими державами, передусім у питанні санкцій проти Росії, дещо збільшився в порівнянні з попереднім досліджуваним періодом.

Аналізуючи відібрані матеріали, можна зробити висновки, що проблеми, які важливі безпосередньо для українського суспільства, зокрема економіка, реформи, суспільно-правова та соціальна ситуація в державі, втрачають актуальність і поступово все менше обговорюються іноземними (західними) ЗМІ. Інша ситуація з матеріалами, опублікованими російськими ЗМІ: вони охоплюють всі сфери суспільного життя, економіку та політику в Україні, проте часто не показують оціночних суджень коментаторів, лише констатують реальні факти. Такий інтерес російських ЗМІ до українського повсякдення може мати декілька пояснень: «утримання» України в полі зору, як частини «руського мира», формування у російського соціуму відповідного сприйняття України; формування образу «зруйнованої майданами» України для контрасту з російськими реаліями, що висвітлюються в більш оптимістичному ключі.

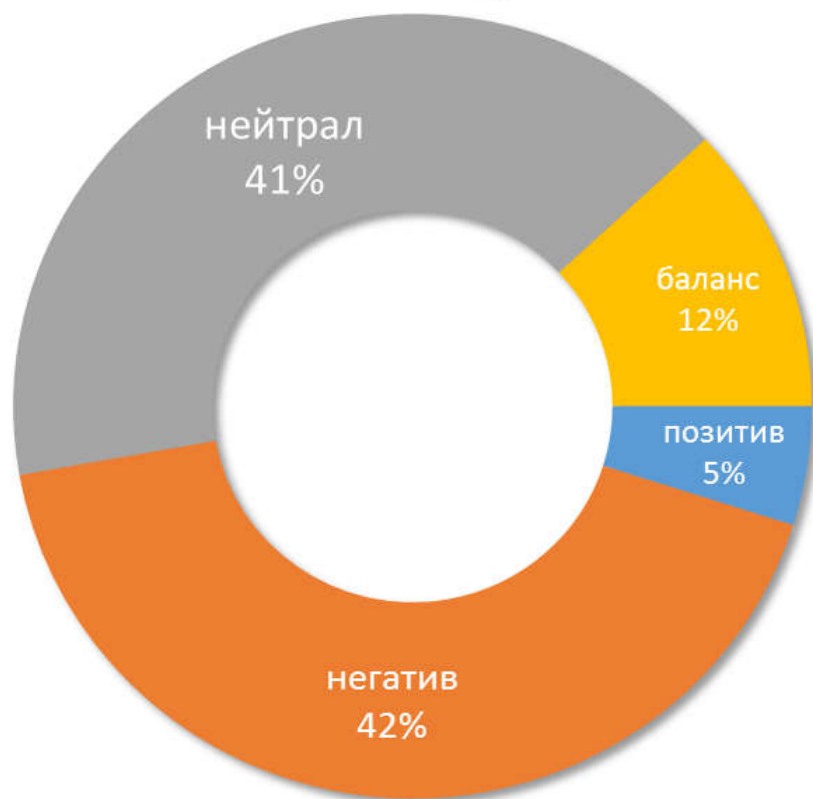

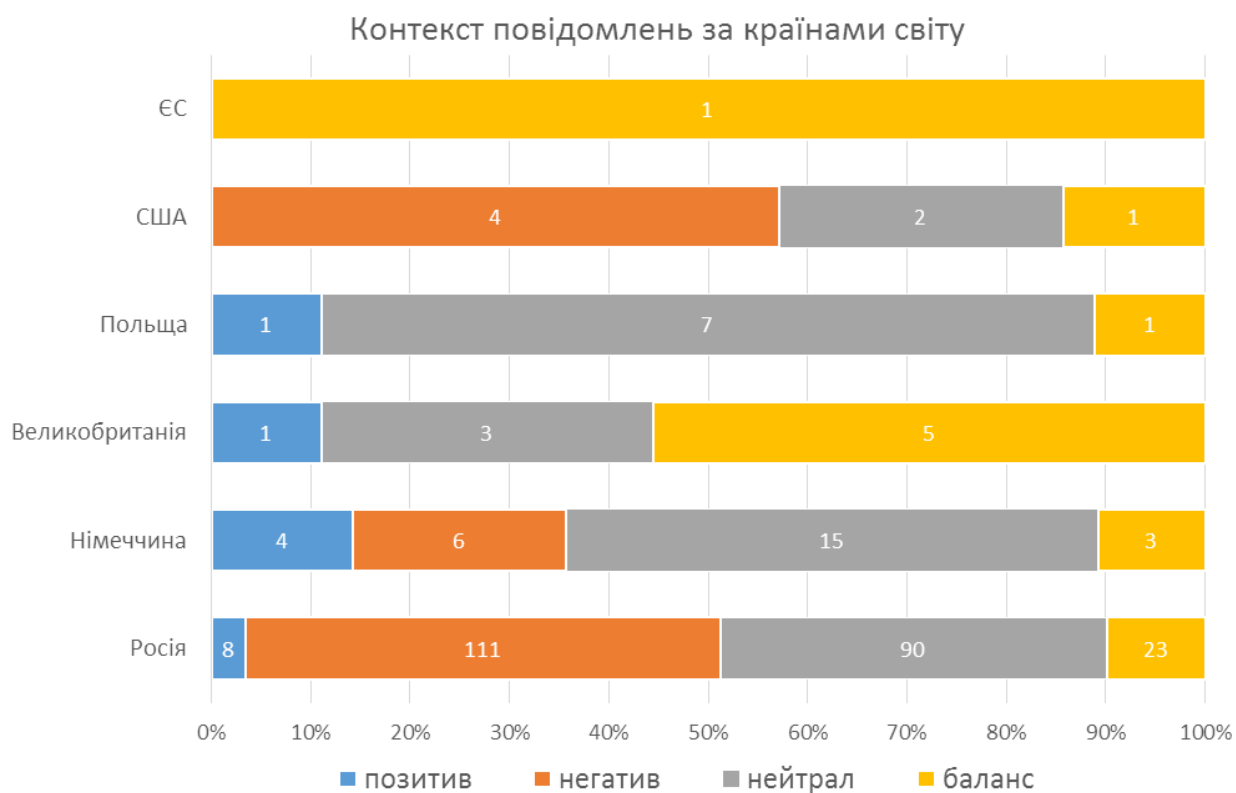
Діаграма 2. Загальна ієрархія тематичних тегів за групою

Повідомлення, подані іноземними ЗМІ та проаналізовані нами, представлено в різному контексті: 121 повідомлення з негативним забарвленням тексту, 117 – констатація фактів з мінімальним емоційним фоном нейтрального характеру, 34 згадувань, мають як позитив так і негатив у висловлюванні, тобто характеризуються як балансні повідомлення та 14 – компліментарного контексту (позитив).

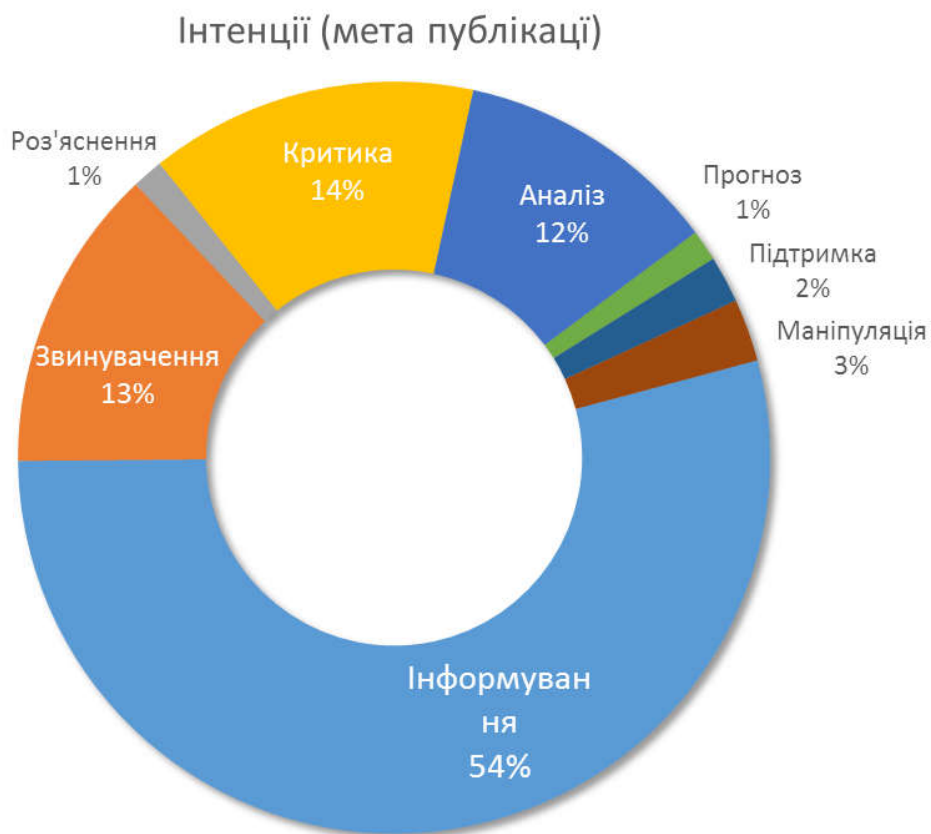
Як і у попередній період дослідження, у інфопросторі Росії простежується присутність української тематики практично «у фоновому режимі»: інформація, що подається російськими ЗМІ, була скопійована з новинних українських сайтів. Такі новинні повідомлення, що констатують факти і не несуть оціночних суджень російських коментаторів, представлено як «нейтральні».

Контекст повідомлень

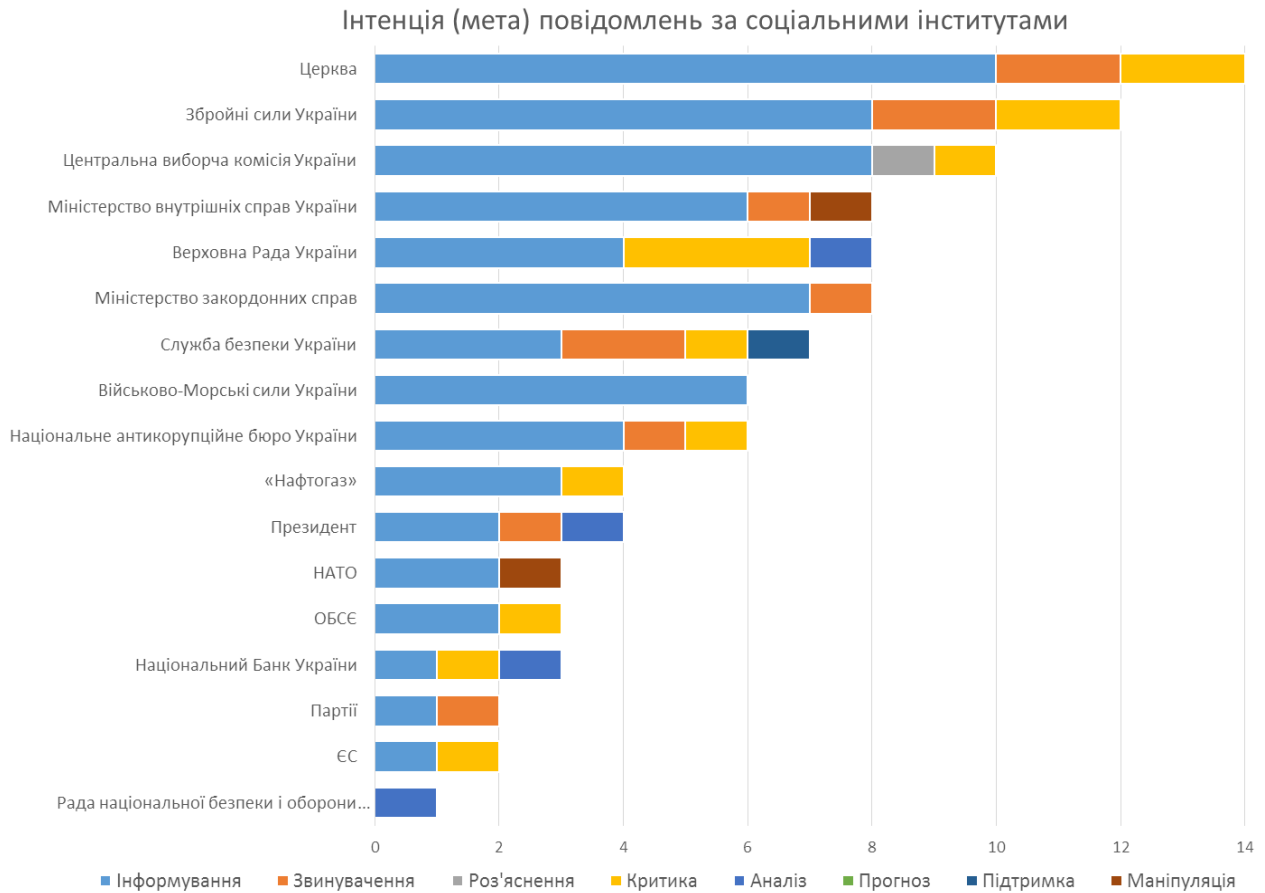

Повідомлення в інфопросторі іноземних ЗМІ про Україну мають перш за все інформативну тональність. Звинувачення, критика, аналіз, у досліджуваній період, використовувалися іноземними ЗМІ фактично в рівних пропорціях.

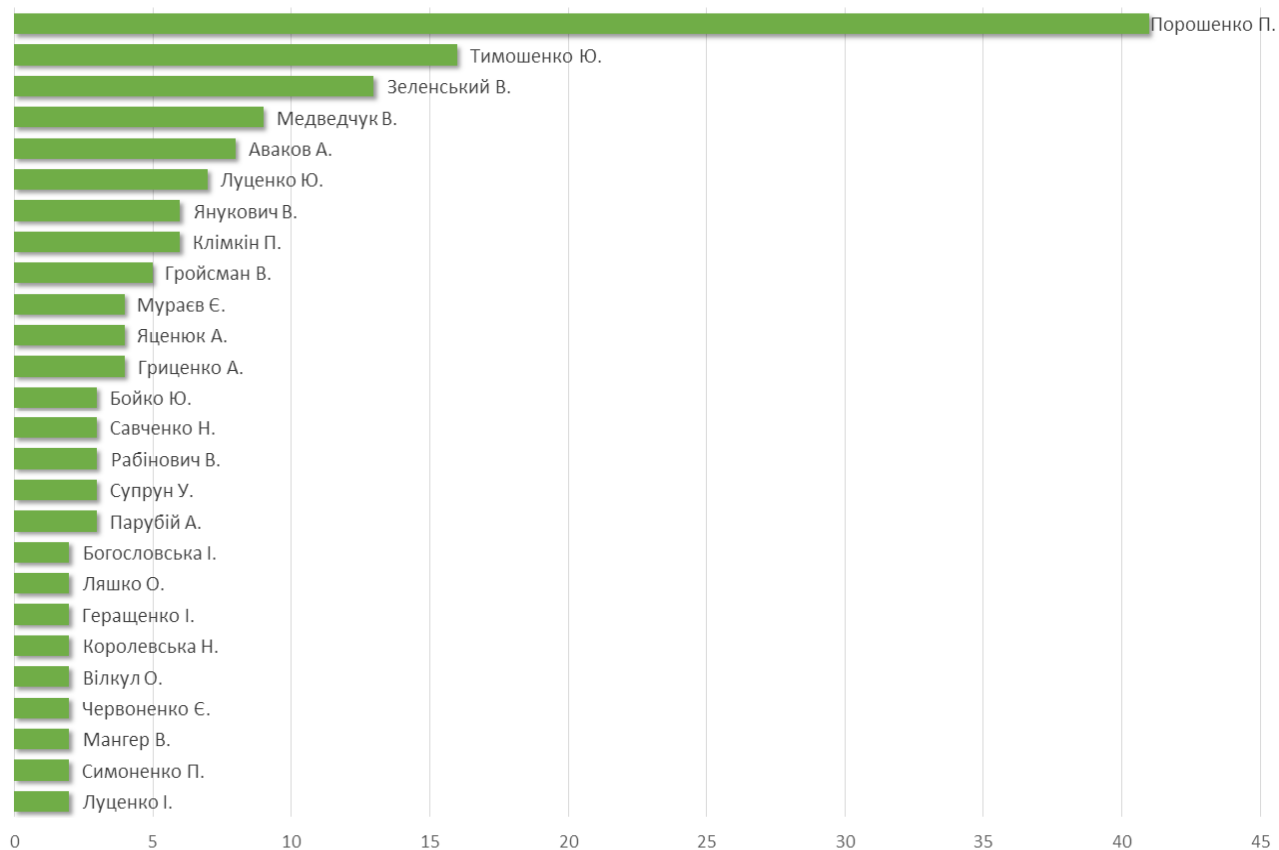

Аналіз соціальних інститутів показує, що найбільш згадуваним інститутом залишається церква. Обговорення питань, пов'язаних з церквою, мають різну комунікативну мету. Центральна виборча комісія також має високий рівень згадуваності. Прогнозовано, що й надалі показник обговорення ЦВК матиме зростаючу тенденцію, це триватиме допоки Україна не отримає легітимного Президента.

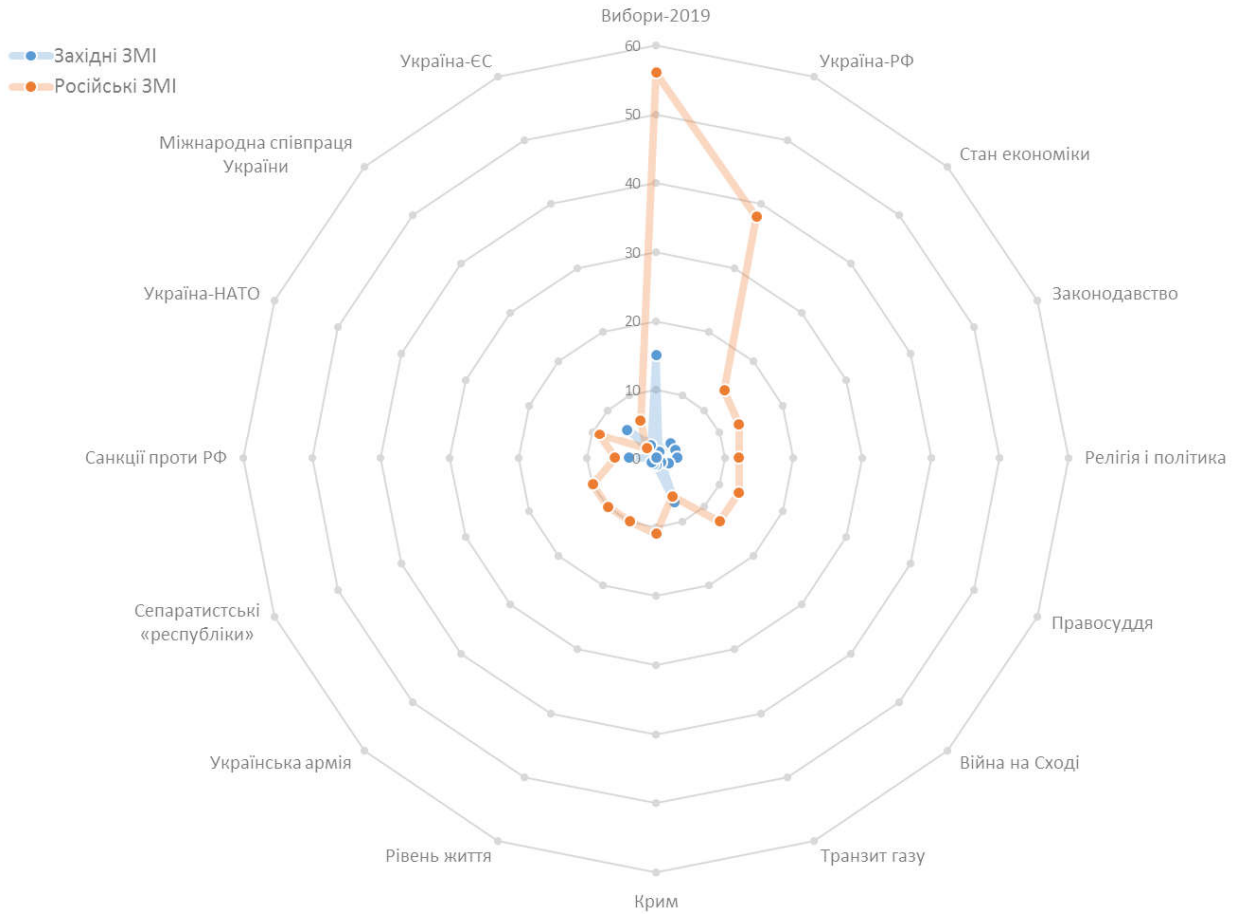

Аналіз відібраних повідомлень показав, що найбільш обговорюваними персоналіями стали кандидати в президенти або люди, що критикували чи звинувачували претендентів. Як і в попередній період лідирує за згадуваністю Президент України П. Порошенко (41 повідомлення), йому поступаються Ю. Тимошенко (16) та В. Зеленський (13).

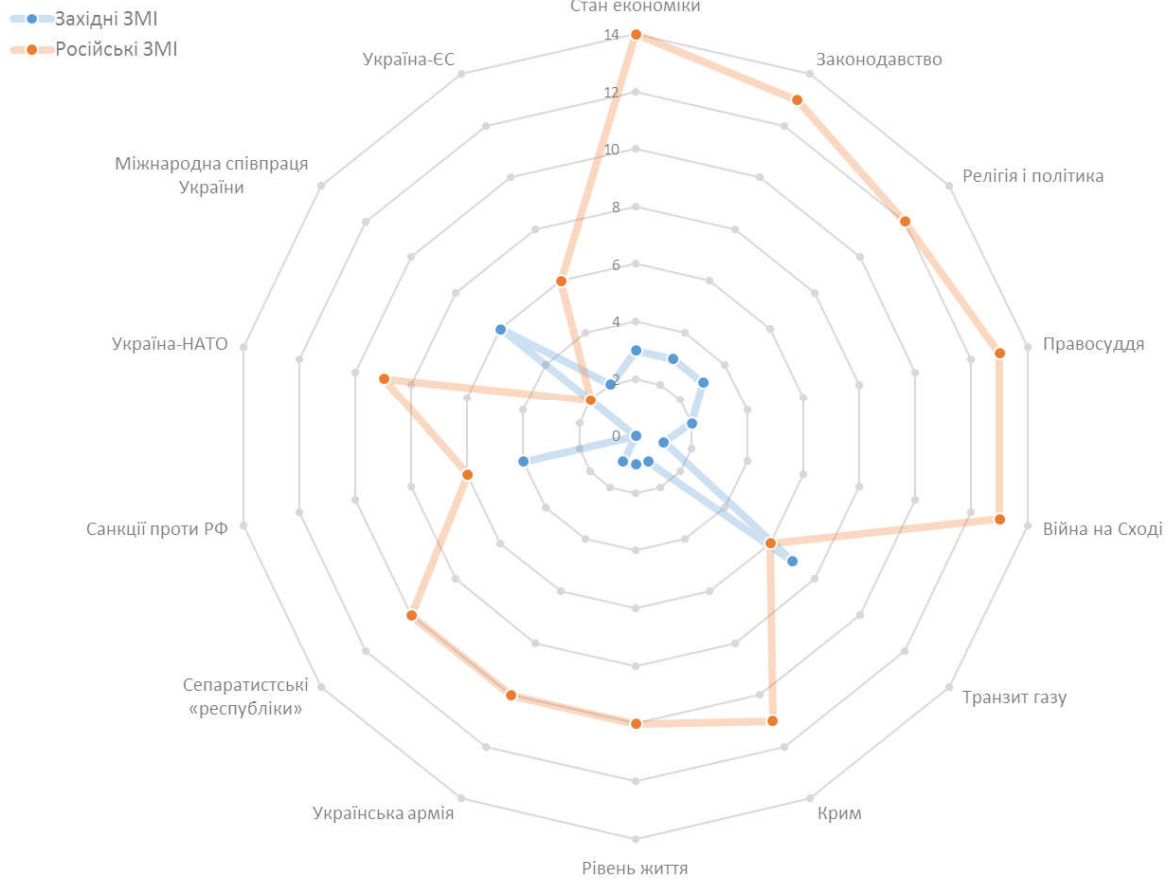
Персоналії

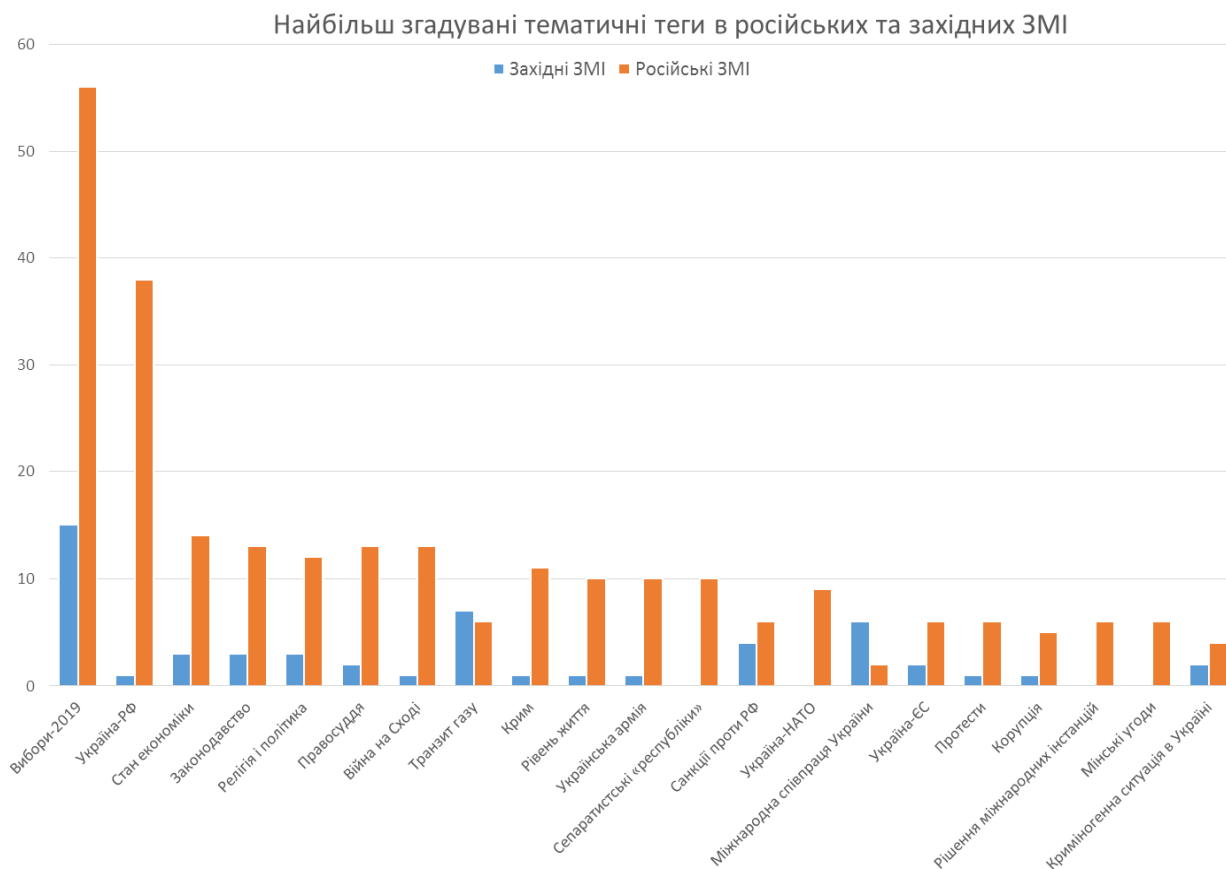

Найбільш згадувані тематичні теги в російських та західних ЗМІ

Масштабовані показники тегів, що не мають високих значень
(виключено показники: «Вибори-2019», «Україна-РФ»)

Україна у фокусі іноЗМІ: висновки

Отже, моніторинг інформаційного поля за темою «Україна у фокусі іноземних ЗМІ» за період з 1 по 15 лютого 2019 р. показує, що відібрані нами повідомлення в більшості є інформативними та мають негативну тональність. Майбутні президентські вибори в Україні мають найвищий показник згадуваності серед іноЗМІ. Однак кількість повідомлень у цій тематиці істотно відрізняється: російські мас-медіа досить активно обговорювали кандидатів у президенти, натомість західні – менше приділяли уваги цій проблематиці.

Проблеми російсько-українського конфлікту залишаються актуальними і часто обговорюваними в аналізованих іноЗМІ.

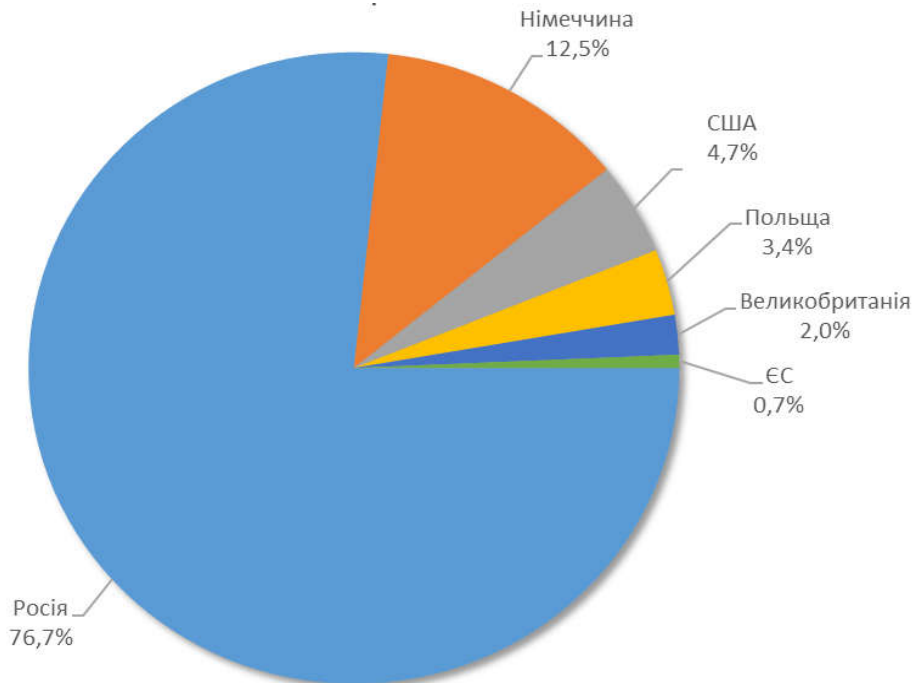
Міжнародна співпраця та міжнародні відносини України з іншими державами є не манш згадуваними та актуальними в досліджуваній період.

Економічна та культурна співпраця України з іншими державами має високий показник згадуваності в західних ЗМІ.

Проблеми, які важливі безпосередньо для українського суспільства, зокрема економіка, реформи, суспільно-правова та соціальна ситуація в державі, не є актуальними і мало обговорюються іноземними ЗМІ.

УКРАЇНА У ФОКУСІ ІНОЗЕМНИХ ЗМІ (16–28 лютого 2019)

Моніторинг інформаційного поля за темою «Україна у фокусі іноземних ЗМІ» за період з 16 по 28 лютого 2019 р. дав змогу виявити та проаналізувати 295 повідомлень відповідно до теми. Загалом опрацьовано 34 сайти іноЗМІ, зокрема 21 сайт західних ЗМІ та 13 – російських. Загальна кількість відібраних для аналізу матеріалів за даний період становить 226 матеріалів, опублікованих російськими ЗМІ, та 69 – західними, що у відсотковому відношенні становить 76,7% та 23, 3% відповідно.

Діаграма 1. Співвідношення публікацій за країнами

Аналіз інформаційного поля продемонстрував, що найбільш згадуваними в українському контексті у другій половині лютого були політичні питання, передусім, президентська виборча кампанія та персоналії кандидатів у президенти.

Для зручності представлення було використано узагальнювальний тематичний тег «Вибори – 2019», який повною мірою розкриває цю проблематику. За результатами вивчення повідомлень можна стверджувати, що російські ЗМІ подають інформацію, що стосуються виборів, фактично у фоновому режимі: з усіх повідомлень, що стосуються теми (їх було виявлено 49), 34 опубліковані російськими засобами масової інформації. Проблема виборів також згадувана західними ЗМІ: четверта частина всіх відібраних повідомлень стосувалися цієї проблематики.

У досліджуваній період збільшилася кількість повідомлень, у яких фігурують колишні очільники української влади (В. Янукович, М. Азаров). Здебільшого такі публікації критичного характеру і подаються російськими мас-медіа. Для вирізнення цих повідомлень з-поміж інших введено додатковий тематичний тег «Критика колишніх». Таким чином, можна констатувати досить високу зацікавленість іноземних ЗМІ політичною ситуацією в Україні.

Російські мас-медіа досить часто обговорюють проблеми російсько-українських відносин та конфлікт між країнами, зокрема війну на Сході. Релігійні питання та проблеми Томосу в даний

досліджуваний період мають значно нижчий показник згадуваності, аніж у попередні періоди. Актуальність цієї проблематики демонструє спадаючу тенденцію.

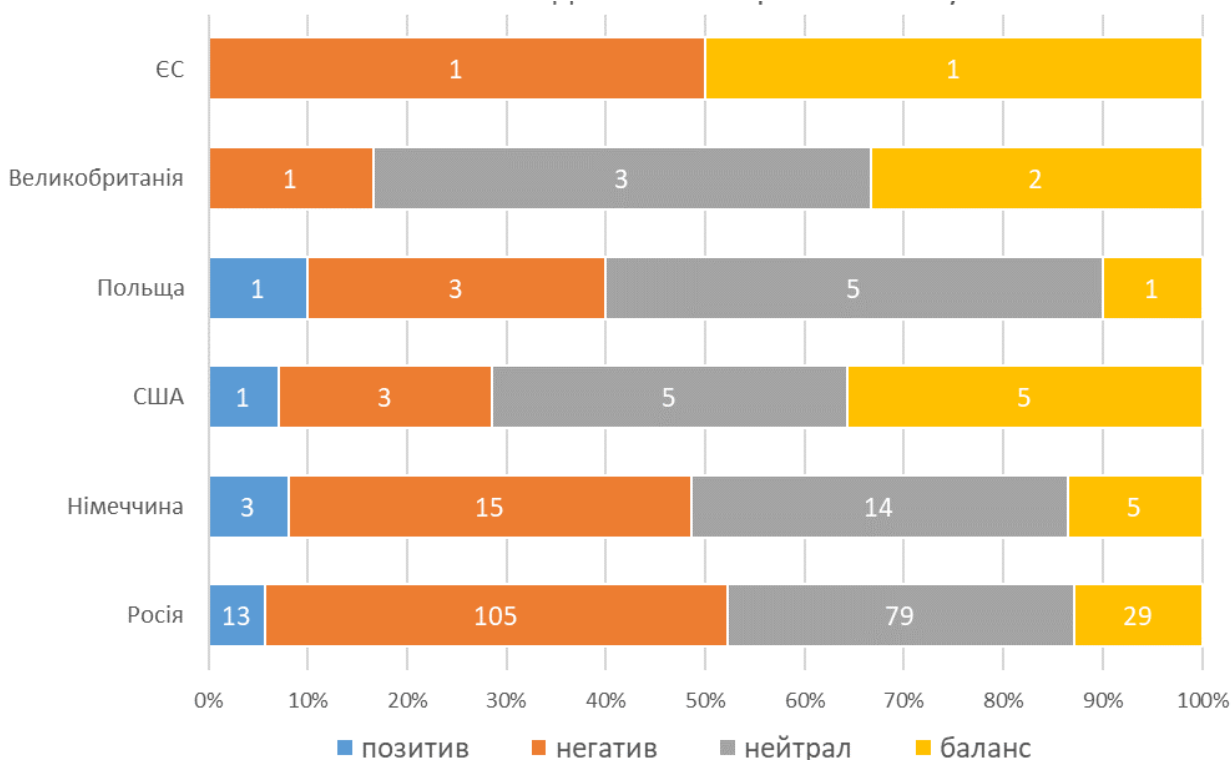
Резонансна подія, яка сталася під час національного відбору на Міжнародний пісенний конкурс «Євробачення – 2019», активувала обговорення в іноЗМІ, на що вказує високий показник тематичного тегу «Спорт і культура».

Суспільно-правова ситуація в Україні більш цікавить російські ЗМІ, натомість економіка та співпраця з Україною, як і в попередній період, більш обговорювана на західних інформаційних ресурсах.

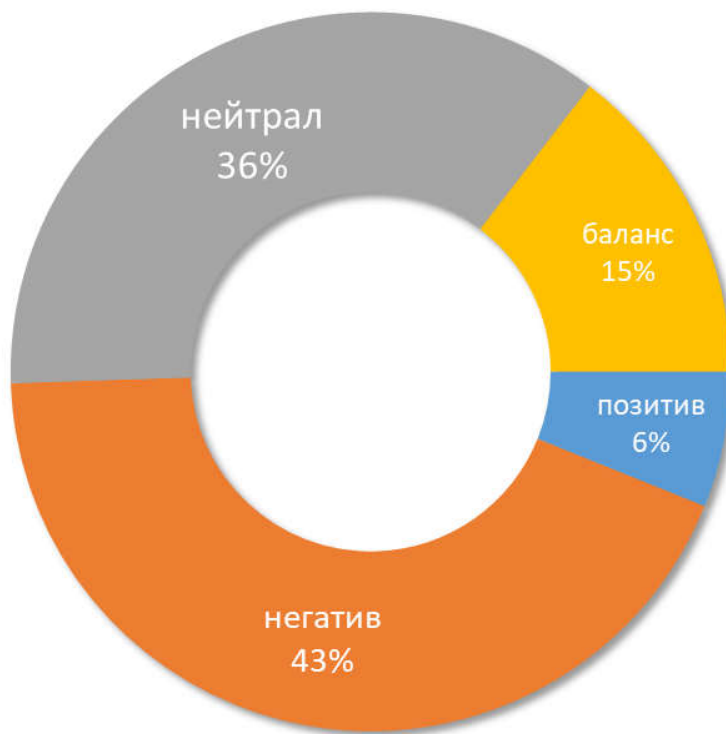

Діаграма 2. Загальна ієрархія тематичних тегів за групою

Повідомлення, подані іноземними ЗМІ та проаналізовані нами, представлені в різному контексті: 128 повідомлень з негативним забарвленням тексту, 106 – констатація фактів з мінімальним емоційним фоном нейтрального характеру, 43 згадування мають як позитив, так і негатив у висловлюванні, тобто характеризуються як балансні повідомлення та 18 – компліментарного контексту (позитив).

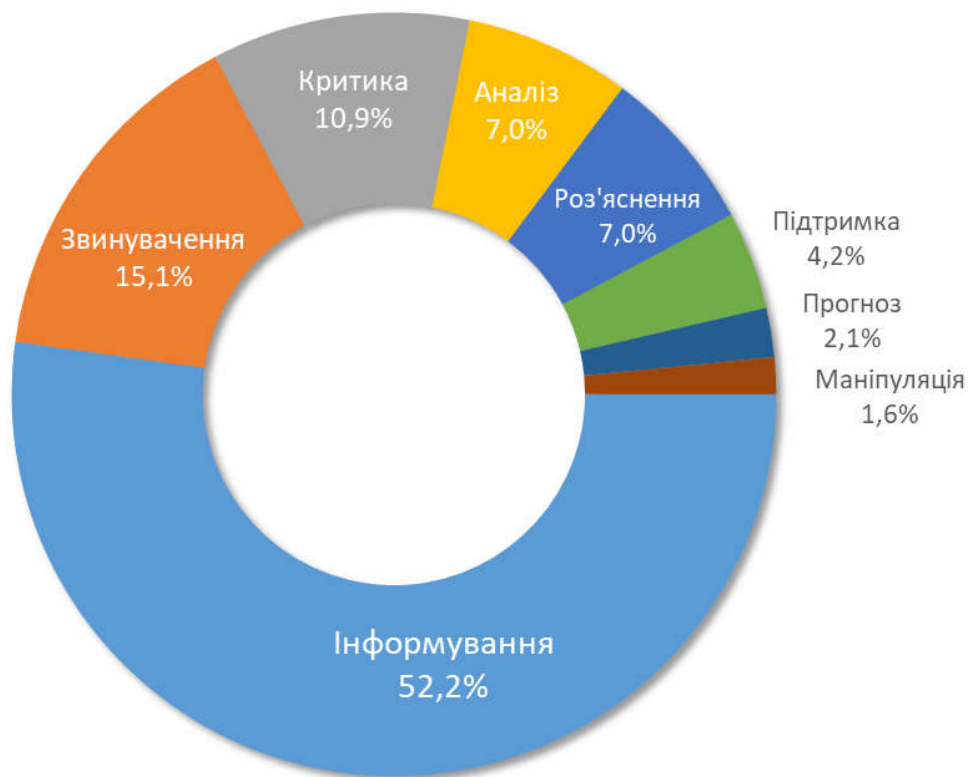

Діаграма 3. Контекст повідомлень за країнами

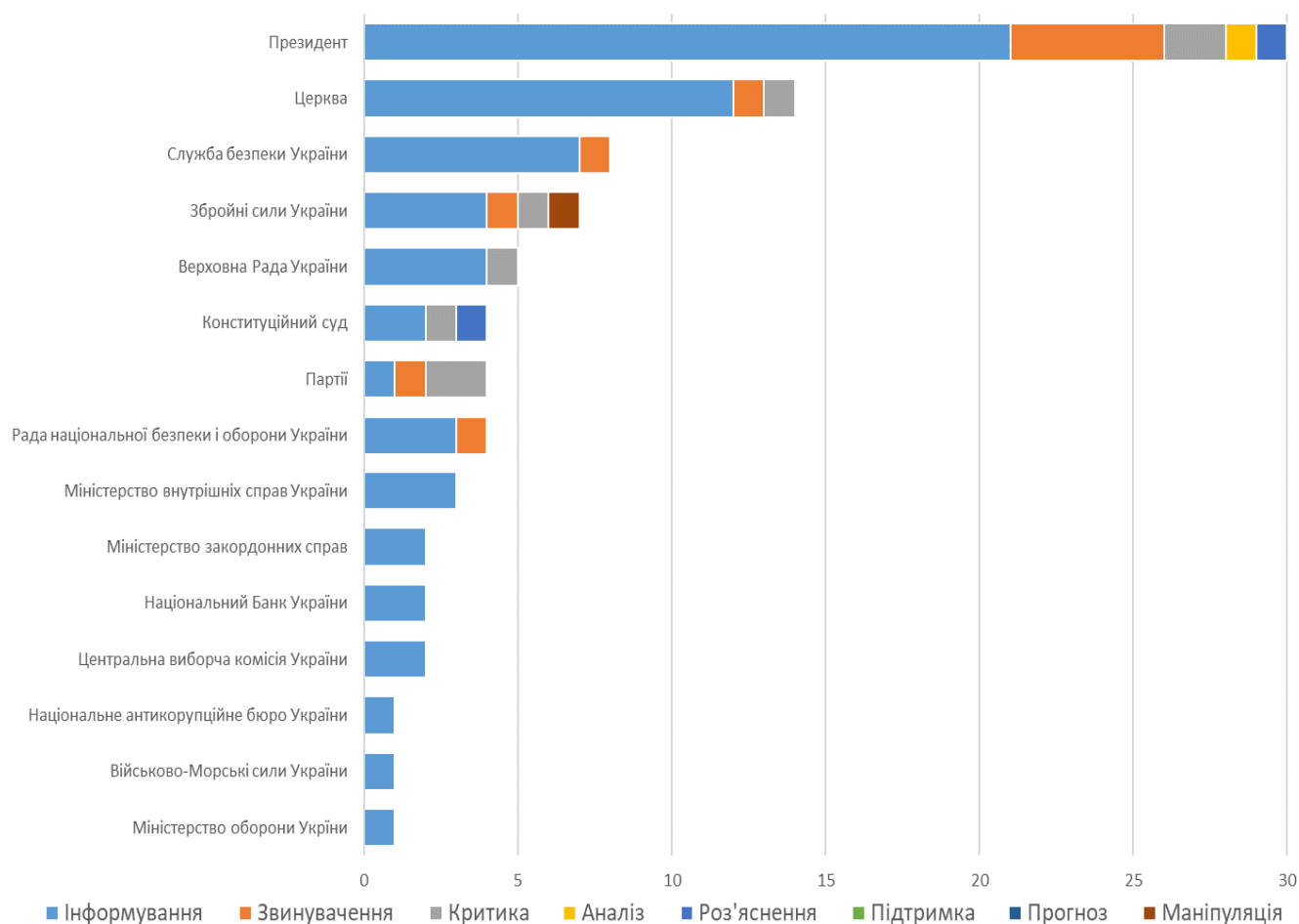

Діаграма 4. Контекст повідомлень

Повідомлення в інфопросторі іноземних ЗМІ про Україну мають перш за все інформативну тональність. У 58 публікаціях присутні звинувачення, здебільшого вони стосуються кандидатів у президенти. Також в аналізованих матеріалах простежується маніпулятивність, здебільшого вона проявляється в передвиборній риторичі. Критика, аналіз у досліджуваний період використовувалися іноземними ЗМІ фактично в рівних пропорціях.

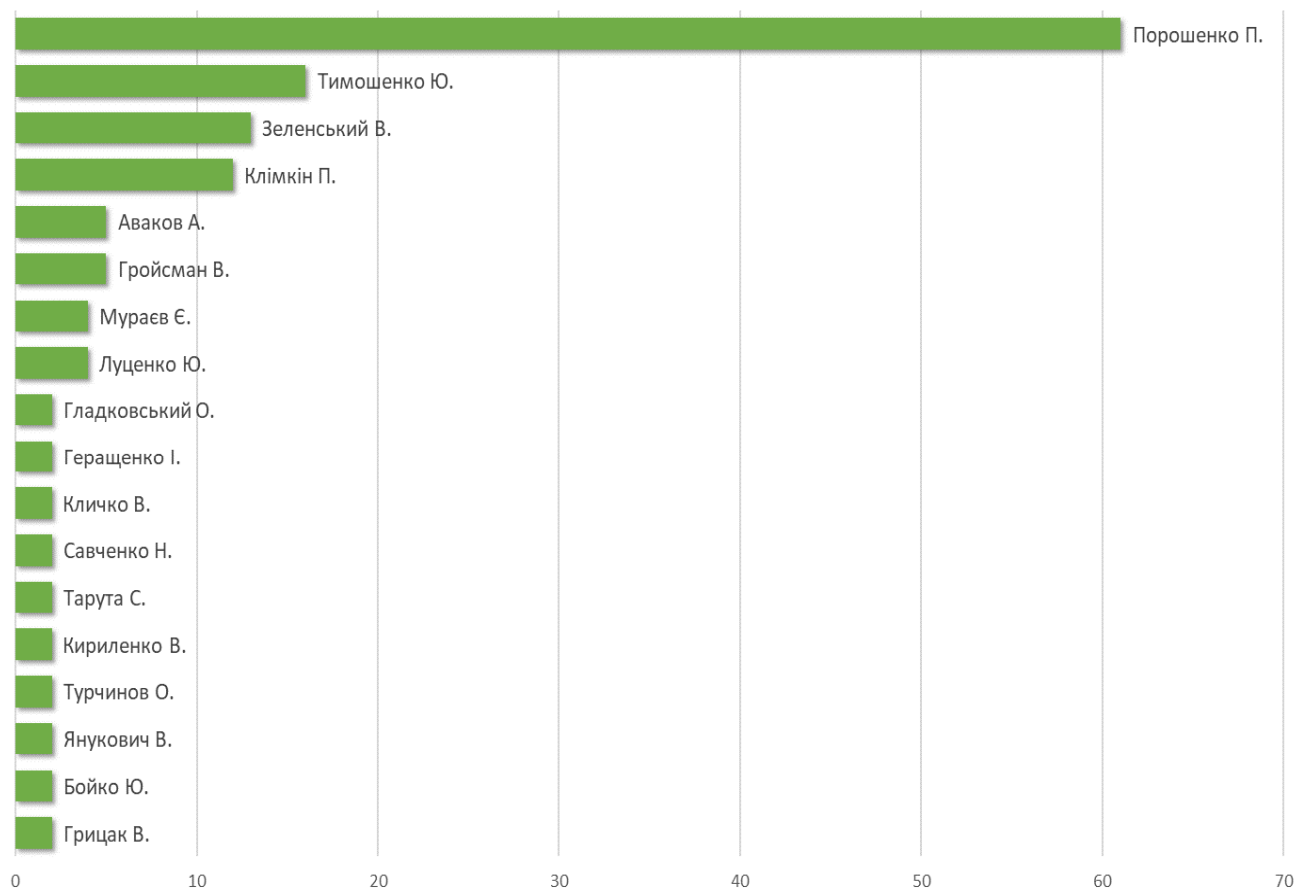

Діаграма 5. Іntenційна спрямованість текстів

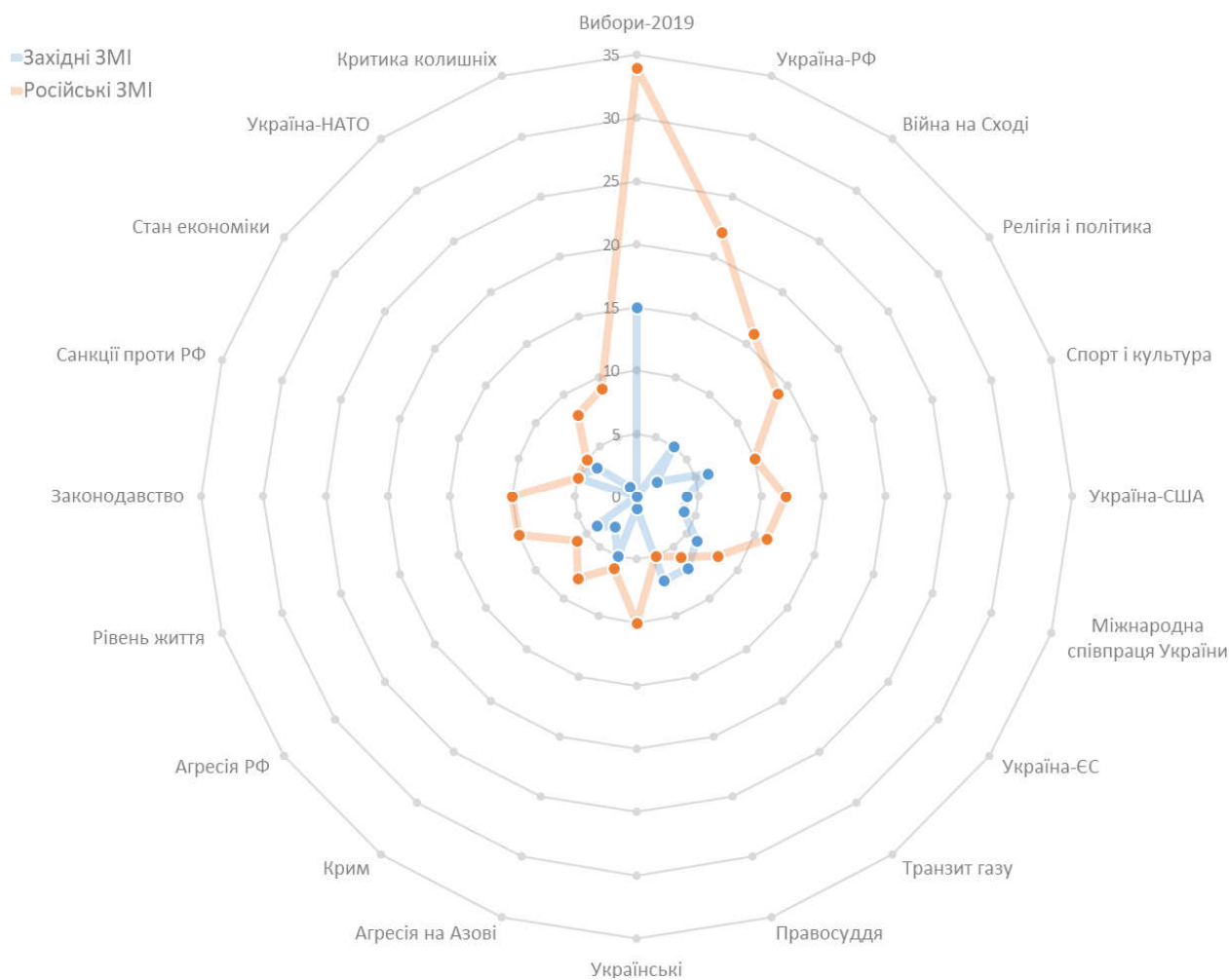

Діаграма 6. Іntenційна спрямованість за соціальними інститутами

Аналіз відібраних повідомлень показав, що найбільш обговорюваними персоналіями стали кандидати в президенти або люди, що критикували чи звинувачували кандидатів. Як і в попередній період, лідирує за згадуваністю Президент України П. Порошенко (61 повідомлення), йому поступають Ю. Тимошенко (16) та В. Зеленський (13).

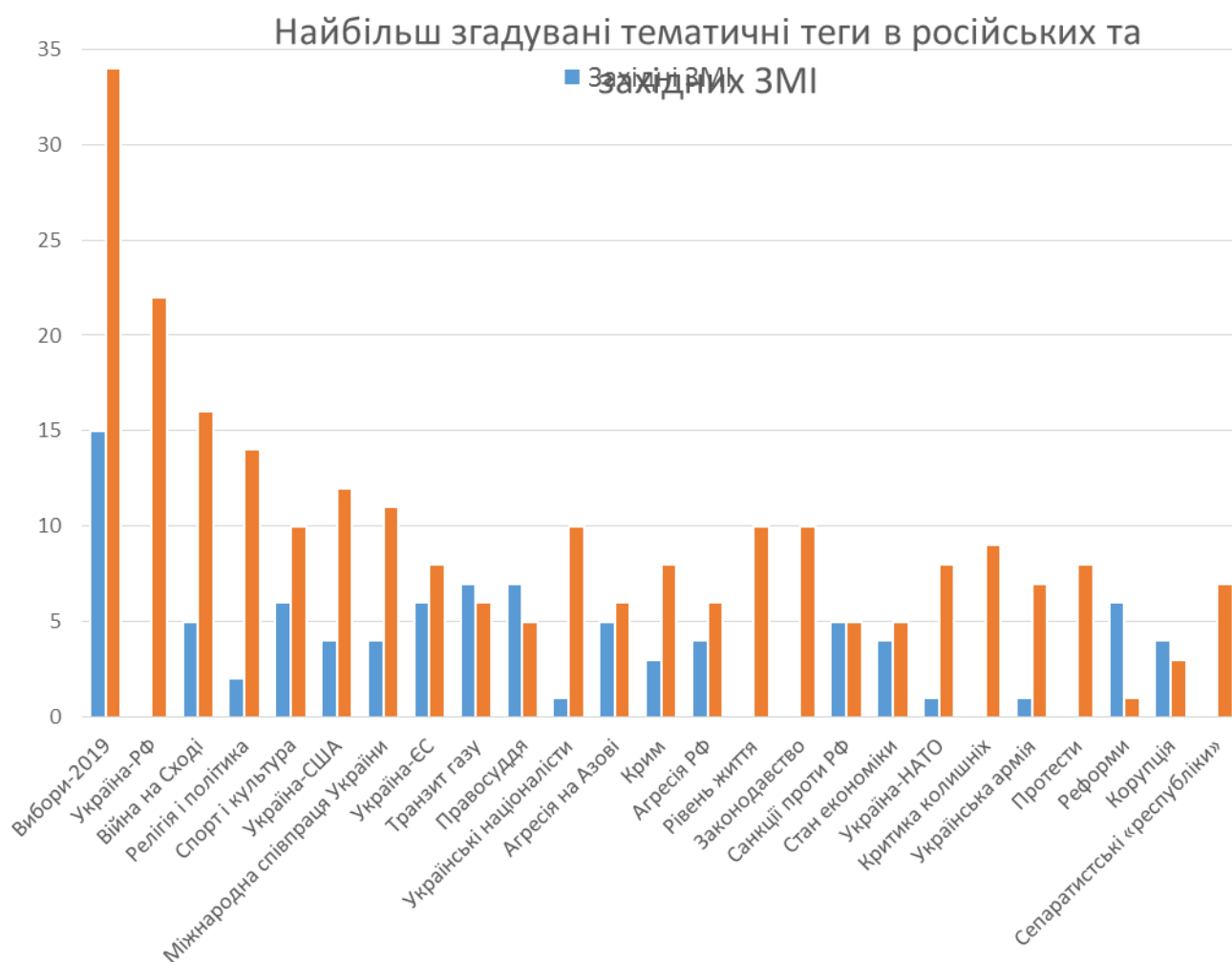

Діаграма 7. Персоналії

Діаграми 8–10. Найбільш згадувані тематичні теги

Україна у фокусі іноЗМІ: висновки

Отже, моніторинг інформаційного поля за темою «Україна у фокусі іноземних ЗМІ» за період з 16 по 28 лютого 2019 р. засвідчує, що відібрані повідомлення в більшості є інформативними та мають негативну тональність. Найбільш обговорюваними в цей період були питання виборів в Україні, російсько-українського збройного конфлікту, міжнародних відносин з Україною. Вибори Президента мають найвищий показник згадуваності як у російських, так і в західних мас-медіа. На фоні запланованих виборів активувалися колишні представники влади (В. Янукович, М. Азаров), які критикують нинішню владу та кандидатів у президенти.

Проблеми російсько-українського конфлікту, зокрема війни на Сході, залишаються актуальними і часто обговорюваними в аналізованих російських ЗМІ. Міжнародна співпраця та міжнародні відносини України з іншими державами є не менш згадуваними та актуальними в досліджуваній період. Економічна тематика має високий показник згадуваності в західних ЗМІ.

Для російського інформаційного простору характерна присутність української тематики, фактично у фоновому режимі: досить багато повідомлень – передруки з новинних українських сайтів і мають нейтральний характер.

УКРАЇНА У ФОКУСІ ІНОЗЕМНИХ ЗМІ: РЕФЕРАТИВНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД

Лютий 2019

Інформаційно-аналітичний бюлетень
на базі оперативних матеріалів

Виконавці проєкту:

Т. Полтавець (відповідальна за випуск),
А. Берегельський (інфографіка),
О. Каращук, І. Соболева,
В. Вакульчук

Комп'ютерне верстання:

Н. Крапіва

Формат 60x90/8. Обл.-вид. арк. 0,29.

Видавець і виготовлювач
Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського
03039, м. Київ, Голосіївський просп., 3
siaz2014@ukr.net